Porsanger kommune
Teknisk avdeling

Arkivsak:	**2016/1903**-11
Arkiv:	**11/1**
Saksbeh:	**Jarre Lásse Helander**
Dato:	**02.06.2017**

Saksfremlegg

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
	Planutvalget	31.08.2017

Fradeling til uendret bruk gnr 11 bnr. 1. Søker Alf Kirkesæther

Saksutredning

Saken gjelder søknad om fradeling av punktfeste for utmarkshytte (byggtype 172 skogs- og utmarkskoier, gamme) på gbnr. 11/1 i Porsanger kommune (se kart 1). Søker til Finnmarkseiendommen (FeFo) er Alf Kirkesæther. Kirkesæther overtok bygget i 2016 som en «kontraktløs hytte». FeFo har behandlet saken etter Finnmarksloven og vurdert søknaden til å ikke innebære endret bruk av utmark da hytta skal nyttes til samme formål som tidligere.

Utmarkshytta ligger ved Bastinjohka i Stabbursdalen nasjonalpark (kartkordinat N: 7805100 Ø:849844). Utmarkshytta har navnet «Fjellreven» og har mål på ca. 2.5 x 2,0 m, ble satt opp i 1975 og ble da brukt i forbindelse med utmarkshøsting og friluftsliv. Hytta har 2 køyer, stol og svartovn og fremstår som svært primitiv. Utmarkshytta har i alle år stått åpen for allmenheten.

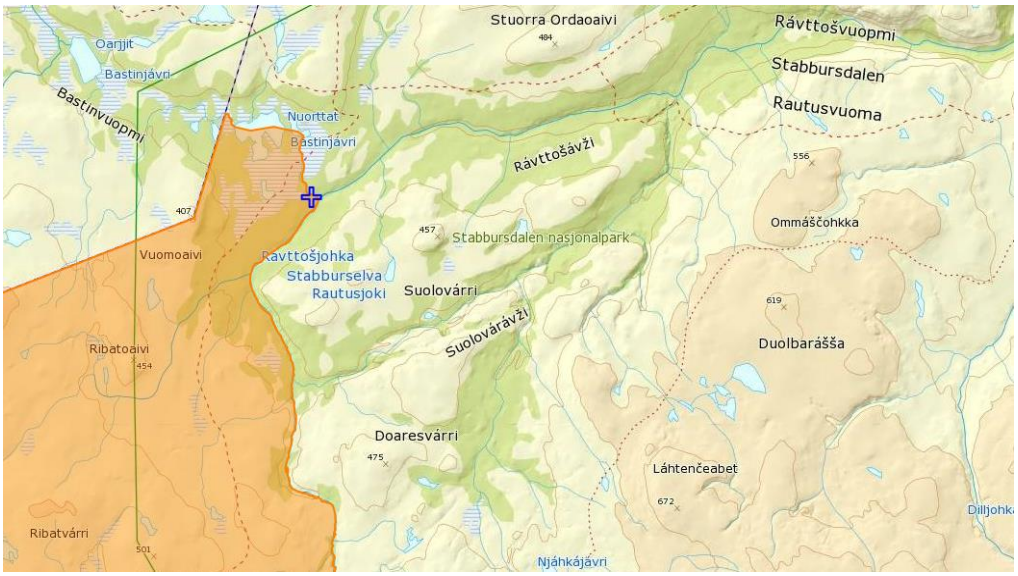

Kart 1: Omsøkt punktfeste er markert med kryss. Gbnr 11/1 er markert med oransje farge.

Foto 1 og 2: Hytta sett fra utsiden

Foto 3: Hytta på innsiden

Plangrunnlag

Punktfeste som søkes fradelt, er arealdisponert til landbruk-, natur- og friluftsområde (LNF-område) i Porsanger kommunes arealplan. Kommunen kan gi dispensasjon etter pbl. 2008 kap.19 dersom fordelene ved dispensasjon er klart større enn ulempene etter en samlet vurdering, jf. § 19-2, 2. ledd.

Regelverket i Stabbursdalen nasjonalpark

Verneforskriften

Formålet med vernet av Stabbursdalen nasjonalpark er ifølge § 2 jf. verneforskriften:

Formålet med Stabbursdalen nasjonalpark er å bevare et stort naturområde tilnærmet fri for tekniske inngrep, for å sikre biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander. I dette inngår blant annet å bevare en del av verdens nordligste furuskog, variert vassdragsnatur og gáisáene med et karakteristisk preg, samt geologiske forekomster og kulturminner.

Ivaretakelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift, naturopplevelse og utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging".

I følge vernebestemmelsens § 3 punkt 1.1 fremgår det at " *Området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring av nye bygninger, påbygging og ombygging av eksisterende bygninger, oppføring av andre varige eller midlertidige innretninger, gjerder og anlegg, vegbygging, bergverksdrift, vassdragsregulering, graving, utfylling og henleggelse av masse, sprenging og boring, uttak og fjerning av stein, mineraler eller fossiler, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, nyplanting, bakkeplanering, fremføring av luft og jordledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, merking av stier, løyper o.l. Opplistingen er ikke uttømmende*".

I følge verneforskriftens § 3 punkt 1.2 vil verneforskriftens § 3 punkt 1.1 ikke være til hinder for vedlikehold av lovlige bygninger, reindriftsanlegg og andre innretninger som ikke kan medføre endret bruk.

Naturmangfoldloven (nml.)
I naturmangfoldlovens § 8 framgår det at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal bygges på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for å skade naturmangfoldet.
Dersom det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger et tiltak kan ha på naturmiljøet, skal føre-var-prinsippet legges til grunn, jf § 9. Virkninger av et tiltak skal vurderes ut fra den samlede belastningen økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf § 10. Tiltakshaver skal dekke kostnadene ved miljøforringelse, jf. § 11. § 12 omhandler miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Nml. § 48 om dispensasjon fra vernevedtak: "*Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.*

I avveiningen mellom øvrige vesentlige samfunnsinteresser og hensynet til verneområdet skal det særlig legges vekt på verneområdets betydning for det samlede nettverket av verneområder og om et tilsvarende verneområde kan etableres eller utvikles et annet sted. Tiltakshaveren kan pålegges å bære rimelige kostnader ved ivaretakelsen, opprettelsen eller utviklingen av et slikt tilsvarende område. Trenger et tiltak tillatelse både etter verneforskriften og etter annet lovverk, kan tiltakshaver velge å søke om tillatelse parallelt. Vedtak skal i slike tilfeller først fattes etter verneforskriften, dersom ikke annet følger av verneforskriften eller forvaltningsmyndighetens samtykke.

Søknad om dispensasjon etter første ledd skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene. I dispensasjon etter første ledd skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette".

Denne bestemmelsen er en sikkerhetsventil som skal fange opp uforutsette tilfeller eller spesielle/særlige tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Vurdering av fradeling av punktfeste til omsøkte Utmarkshytte i Stabbursdalen nasjonalpark

Den 29. juni 2012 vedtok FeFo retningslinjer for behandling av eksisterende kontraktløse byggverk i utmark, hvor formålet er at byggverk i utmark på FeFo-grunn skal ha en punktfestekontrakt med grunneier, og nødvendige offentlige tillatelser.

Utmarkshytter tilsvarer i matrikkelen byggtype 172 (skogs- og utmarkskoie, gamme). Plan- og bygningsloven (pbl.) skiller ikke mellom byggtype 172 (skogs- og utmarkskoie, gamme) og byggtype 161 (Fritidsbygg - hytter, sommerhus og lignende), og denne søknaden vil derfor behandles som en søknad om opprettelse av festepunkt for fritidshytte etter regelverket i pbl.

Om et eksisterende kontraktløst bygg er registrert som byggtype 172 (skog- og utmarkskoie, gamme), eller som byggtype 161 (Fritidsbygg - hytter, sommerhus og lignende) har betydning for bruken av bygningen. Rådmannen anser en sidestilling av skog- og utmarkskoie (byggtype 172) med fritidsboliger (byggtype 161) til å stride med intensjonen til verneformålet i nasjonalparken, som er å forhindre endret bruk av bygninger, jf. verneforskriften § 3 punkt 1.2 underpunkt 1.

Naturmiljøet i Stabbursdalen nasjonalpark
Nasjonalparken er leve- og yngleområde for en rekke trua og sårbare arter. Verneverdiene i nasjonalparken er ikke tilstrekkelig kartlagt og flere av registreringene er gamle. Det er gjort sporadiske registreringer av arter, hvor det blant annet er gjort lite registreringer av insekter og sopp/lav. Nasjonalparken har sårbare plantearter og det er blant annet registrert jerv og gaupe i nasjonalparken. Fuglelivet er heller ikke godt kartlagt, men det er sporadisk gjort flere registreringer av nær trua (NT) eller sårbare (VU) fugler.

Dyrelivet er freda mot unødvendig forstyrrelse av alle slag, jf. nml. §§ 9 og 10. Det kan være at lovlig ferdsel kan være til skade for viltet slik at aktiviteten rammes av § 3 punkt 5.2 i forskriften. Ferdsel skal ikke være til hinder for en eventuell oppbygging eller reetablering av sårbare arter. I følge nml. § 5 skal artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt. Man må derfor ta vare på artenes økologiske funksjonsområder.

Et av verneformålene til Stabbursdalen nasjonalpark er at området ikke skal utsettes for tekniske inngrep eller endringer i landskapet. Arealene i nasjonalparken skal beskyttes mot inngrep som i ettertid kan vise seg å være uheldige. Virkninger av tiltak skal vurderes ut fra den samlede belastning økosystemet vil bli utsatt for, jf. § 10. Utmarkshytta ligger i et område uten tyngre teknisk inngrep. I Prp. 1S (2010-2011) fra Miljøverndepartementet går det klart frem at inngrepsfrie naturområder som er igjen, skal tas vare på.
Hyttas plassering er i et område i nasjonalparken hvor det ikke skal etableres fritidsboliger. Hytta ligger langt fra vei, bebyggelse og annen infrastruktur. Innvilgelse av punktfeste vil kunne etterfølges av dispensasjon for motorisert ferdsel. Økt aktivitet i Stabbursdalen nasjonalpark vil kunne komme i konflikt med arter som er sårbar eller nær truet (mer detaljerte opplysninger er unntatt offentlighet), jf. nml. §§ 8 og 12.

Så lenge fradeling av punktfeste ikke medfører vesentlig bruksendringer anses kostnader ved miljøforringelse å være lite relevant i dette tilfellet, jf. nml. § 11. Tradisjonelle utmarkshytter og gammer har en meget miljøvennlig byggestil, så framt uttaket av materialet skjer skånsomt og ikke på bekostning av naturmiljøet jf. nml. § 12.

Dispensasjon for motorferdsel til gammer eller fritidsbygg
Kjøring med snøskuter i nasjonalparken vil medføre forstyrrelse for dyrelivet. Nml. § 9 sier således at forvaltningen skal legge til grunn føre-var-prinsippet i tvils tilfeller, en begrensning i antall turer kan således også begrunnes i dette prinsippet. Det er videre lagt vekt på den samlete belastningen økosystemet er eller vil bli utsatt for ved økt motorisert ferdsel, jf. § 10. Det har

tidligere ikke foreligget samme eksklusive bruksrett til en utmarkshytte/ gamme som en privat hytte ved behandling av søknader om dispensasjon til motorisert ferdsel. I flg. Rundskriv T-1/96 s. 30 skal det ikke gis dispensasjon etter § 5 i motorferdselloven til hytter med flere eiere. Utmarkshytter/ gammer har blitt sidestilt med slike hytter.
Søknader om kjøring til Utmarkshytter/ gammer har blitt behandlet etter § 6 i nasjonal forskrift til motorferdselloven, som er en unntaksbestemmelse som skal praktiseres svært restriktivt. De allerede eksisterende bygg med kjent eier i nasjonalparken krever vedlikehold som gir behov for motorisert ferdsel til bygget.

Fraskilling av festetomt til et utmarksbygg som gir en tinglyst eier kan resultere i endret bruk. En uønsket konsekvens av denne fradelingen vil kunne bli at det åpnes for at utmarkshytter søkes ombygget til private hytter og det kan påfølge søknader om oppgradering av utmarkshyttas standard til dagens kvalitet på fritidsboliger. Eiers ønske til økt byggeteknisk standard og ønske om utbygging bør ikke kunne føre til endret bruk. Ved restaurering av byggverk skal tidligere standard være retningsgivende og byggemessige endringer skal skje innenfor eksiterende grunnflate. Endret bruk er spesielt uheldig i nasjonalparken som er vernet for å bevare sin uberørte karakter, og man vil i denne sammenheng også kunne få en helt annen trafikk i området.

Høring
Søknaden har vært på høring til relevante sektor/ fagmyndigheter.

Reinbeitedistrikt uttalte at de ikke har noen merknader så lenge hytte står åpen for allmenn bruk. Utover dette hadde ingen av høringsinstansene merknader til søknaden.

Vurdering

Porsanger kommune kan bare gi dispensasjon etter pbl. kap. 19 dersom fordelene ved dispensasjon er klart større enn ulempene etter en samlet vurdering. Porsanger kommune skal videre vurdere konsekvensene av en dispensasjon, for eksempel om en innvilgelse vil skape forventninger hos andre om dispensasjon på samme grunnlag.

I pbl. § 19-2, 4. ledd står det at kommunen ikke bør dispensere fra planer, lovens bestemmelser om planer når en direkte berørt statlig eller regional myndighet har uttalt seg negativt om dispensasjonssaken. I dette tilfelle er det ingen statlig eller regional myndighet som har uttalt seg negativt. Det skal ikke være kurant å avvike gjeldende plan og dispensasjon skal derfor bare benyttes i særlige tilfeller.

Omsøkte punktfeste ligger i et område der det ikke er annen bebyggelse. Utmarkshytta er bygd i 1975, og søknaden innebærer ikke endret bruk. En eventuell innvilgning av søknaden bør betinges av at utmarkshytta ikke kan utvides eller ombygges til fritidshytte og at den må være åpen for allmenn bruk, for å sikre at bruken ikke endres og kommer i konflikt med andre interesser. Det omsøkte er å anse som et særlig tilfelle. Det gjelder et enkelt byggverk i utmark som allerede har eksistert i lang tid og som har vært til nytte for folk som ferdes i området og som fortsatt vil være det forbundet med at det ikke tillates låst.

Bruk av utmarksbygg har lang tradisjon i Porsanger kommune. Kommunen har vurdert at det er positivt at byggene blir vedlikeholdt og tatt vare på. Alternativet er at bygget forfaller og blir til sjenanse i området.

Porsanger kommune mener at saken ikke automatisk vil skape presedens for lignende saker, da alle saker skal vurderes individuelt.

I henhold til naturmangfoldloven (nml.) § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, og det skal fremgå av beslutningen hvordan disse prinsippene er tatt hensyn til og vektlagt i vurderingen av saken. Nml. §§ 8-12 er vurdert. Rådmannen mener det ikke er fare for betydelig økt bruk av området ei heller at dispensasjonen vil etterfølges av krav til bruk av motorisert kjøretøy. Rådmannen mener at tiltaket ikke vil medføre vesentlige ulemper for naturmiljøet.

Etter Porsanger kommunes vurdering er ikke tiltaket til ulempe i henhold til gjeldene plan i området. Tiltaket vil ikke skape konsekvenser for helse, miljø, sikkerhet eller tilgjengelighet. Fradelingen anses ikke å gi vesentlige drifts- eller miljømessige ulemper for primærnæringen, jordbruk og reindrift.

Rådmannens innstilling

Porsanger kommune gir dispensasjon fra områdets arealbruksformål som landbruk-, natur- og friluftsområde (LNF-område) for punktfeste for utmarkshytte på eiendommen 11/1 i Stabbursdalen nasjonalpark i Porsanger kommune. Vedtaket er fattet med hjemmel i Plan- og bygningsloven § 19-2.

Begrunnelse

Etter Porsanger kommunes vurdering er ikke tiltaket til ulempe i henhold til gjeldene plan for området. Tiltaket vil ikke skape konsekvenser for helse, miljø, sikkerhet eller tilgjengelighet. Ingen av høringsinstansene hadde merknader til søknaden.

Vilkår

Utmarkshytta skal ikke utvides eller ombygges til en fritidshytte. Utmarkshytta må være åpen for allmenn bruk.

Kommunen gjør oppmerksom på aktsomhetsplikten jf. lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (kulturminneloven). Skulle det under arbeid i marken komme fram gjenstander eller andre spor fra eldre tid må arbeidet stanses og melding sendes areal- og kulturvernavd. hos Finnmark Fylkeskommune og/ eller Sametinget (ved samiske kulturminner) snarest mulig.